

Téma 1:

Lesy a klíma

adaptačné opatrenia na zvýšenie odolnosti lesov

Ing. Ladislav Kulla, PhD.
Prof. Ing. Milan Saniga, DrSc.
Ing. Ján Kučera
Ing. Marián Slamka, PhD.

LESY PRE SPOLOČNOSŤ
Národný lesnícky program Slovenskej republiky
2022 – 2030

Identifikované problémové oblasti

- **Stúpajúce kalamity v lesoch v dôsledku zmeny klímy**
  - Príčiny: otepľovanie, sucho, meteorologické extrémny, víchrice
  - Prejavy: fyziologické oslabenie drevín, aktivizácia škodcov, vetrové kalamity, rozpad ihličnatých (smrekových, borovicových) lesov
  - Dopady - na ekonomiku: kolísanie trhu s drevom, zmena sortimentov
    - na ekosystémové služby: horšie viazanie uhlíka, zadržiavanie vody, ..
    - na biodiverzitu: ústup pôvodných, šírenie invázných druhov
- **Vysoké stavy raticovej zveri limitujúce biodiverzitu lesov**
  - Príčiny: mierne zimy, viac mladín, intenzívne poľnohospodárstvo, subjektívne plánovanie a nadmerné prikrmovanie v prenajatých revíroch
  - Prejavy: nárast kmeňových stavov, zmeny štruktúry populácie
  - Dopady: nárast škôd na kultúrach, eliminácia až likvidácia obnovy niektorých drevín (dub, jedľa, cenné listnáče, ..), šírenie chorôb

Náčrt možných riešení

- **Mitigačné opatrenia na zmenu klímy**

- ✓ **Môžu zmierniť prejavy zmeny klímy zvýšeným ukladaním uhlíka**
  - Zvýšenie lesnatosti, zvýšenie zásob dreva v lesoch
  - Uskladnenie uhlíka vo výrobkoch z dreva s dlhou životnosťou a/alebo náhrada fosílnych palív lesnou biomasou (→ Téma 2: Lesy a drevo)

- **Adaptačné opatrenia na zmenu klímy**

- ✓ **Majú prispôbiť lesy novým podmienkam**
  - Pasívny prístup (nápravné, ozdravné opatrenia v lesoch po kalamitách)
  - Aktívny prístup (preventívna ochrana proti škodcom, zmena drevinového zloženia, rekonštrukcie najviac ohrozených lesov, prebudova na prírode blízke hospodárenie v lesoch)

- **Účinná regulácia a zásadné zníženie stavov raticovej zveri**

- ✓ **Je podmienkou uskutočnenia adaptačných opatrení**
  - Úprava postupov poľovníckeho plánovania a súvisiacej legislatívy
  - Posilnenie kontrolných mechanizmov v prenajatých revíroch

Vyhodnotenie pripomienok

1) Akceptované pripomienky – zohľadnia sa pri ďalšom rozpracovaní

- ✓ nepriaznivý vplyv zveri a návrhy na riešenia - 6 (OZ Prales, WWF Slovensko, p. Kováč)
- ✓ spresňujúce formulácie - 4 (prof. Saniga)
- ✓ chýba prírode blízke hospodárenie - 3 (OZ Prales, WWF Slovensko, p. Kováč)
- ✓ úloha pionierskych drevín - 2 (OZ Prales, WWF Slovensko)
- ✓ nie len kalamity, aj postupné chradnutie drevín – 1 (p. Kováč)
- ✓ väzba na nové dokumenty EÚ - 1 (Únia RZVNL SR)
- ✓ potreba riešiť biele plochy - 1 (MŽP)

Spolu 18

Vyhodnotenie pripomienok

2) Pripomienky na diskusiu – zohľadnia sa čiastočne (?)

- ❖ manažment, biodiverzita a ES lesov - 2 (OZ Prales):
  - ✓ negatívny vplyv hospodárenia áno
  - riešenie komplexnej ochrany biodiverzity: iné strategické dokumenty?
  - ekosystémové služby: možná diskusia „bez konca“ – nosná téma vo výbore 4 a 5
- ❖ hospodárska úprava lesov - 2 (p. Kováč):
  - ide skutočne o celospoločenský problém?
  - ✓ HÚL ako nástroj adaptácie lesov áno; HÚL ako oblasť pre moderné technológie áno vo výbore 3
- ❖ spochybnenie niektorých navrhnutých mitigačných opatrení - 1 (p. Kováč):
  - uhlík uskladnený vo výrobkoch z dreva znižuje zmenu klímy – téma výboru 2
  - ✓ rozumná miera využívania biomasy na energiu áno – téma výboru 2
- ❖ negatívne vnímanie ťažby a poľovníctva je nesprávne zadefinované - 1 (p. Kováč):
  - negatívne vnímanie ťažby verejnosťou je nespochybniteľný fakt – téma výboru 4
  - ✓ automatické spájanie poľovníctva s lesníctvom nie je úplne korektné

Spolu 6

Návrh strategických cieľov

1. Rekonštruovať zmenou klímy najviac ohrozené lesy

- Započať s rekonštrukciou na polovici výmery smrekových a borovicových lesov

2. Zavádzať prírode blízke hospodárenie v lesoch

- Začať s prebudovou na prírode blízke hospodárenie na štvrtine výmery lesov SR

3. Znížiť stavy raticovej zveri

- Znížiť stavy zveri na polovicu a nastaviť nový systém ich regulovania

4. Doriešiť problematiku tzv. bielych plôch

- Do roku 2030 legislatívne, metodicky a prakticky vyriešiť daný problém

Cieľ 1

Rekonštruovať zmenou klímy najviac ohrozené lesy

- Započať s rekonštrukciou na polovici výmery smrekových a borovicových lesov

Východiskový stav:

- 300 tis. ha porastového typu smrečina, 60 tis. ha borina (NIML SR 2017)
- od r. 2000 úbytok 94 tis. ha výmery smreka, 22 tis. ha borovice (zelená správa)
- najnovšie masívny rozpad smrečín (Kysuce, Orava, Tatry, Spiš) a borín (Záhorie)

Strategické smerovanie možných riešení:

- spomaľovanie rozpadu opatreniami ochrany lesa
- výsadba (podsadby) chýbajúcich cieľových drevín
- vnášanie drevín genotypov „budúcej klímy“ (asistovaná migrácia)
- zabezpečenie genofondu pre asistovanú migráciu, úprava pravidiel prenosu

Cieľ 2

Zavádzať prírode blízke hospodárenie v lesoch

- Začať s prebudovou na prírode blízke hospodárenie na štvrtine výmery lesov SR

Východiskový stav:

- aktuálne sa PBHL uplatňuje na 90 tis. ha v rámci objektov ProSilva
- je vypracovaná koncepcia PBHL na Slovensku (MPRV 2019): do 2030 25% lesov
- PBHL je povinné v manažovaných častiach národných parkov
- chýba vykonávací legislatívny predpis, metodiky, skúsenosti

Strategické smerovanie možných riešení:

- výskum a overovanie postupov PBHL v rôznych podmienkach
- dopracovanie legislatívy, metodiky HÚL, a technologických postupov PBHL
- zakladanie demonštračných objektov PBHL
- finančná podpora prechodu na PBHL

Cieľ 3

Znížiť stavy raticovej zveri

- Znížiť stavy zveri na polovicu a nastaviť nový systém ich regulovania

Východiskový stav:

- stavy jelenej, diviačej, danielovej a muflónej zveri sú 3 až 4 krát vyššie ako v r. 2000
- prirodzená obnova drevín je silne limitovaná, čo znemožňuje uplatnenie PBHL
- premnožená zver má nepriaznivé účinky aj na ostatné zložky bioty
- šíria sa choroby a konflikty s ľuďmi

Strategické smerovanie možných riešení:

- vývoj novej metodiky regulácie zveri podľa únosnosti škôd na lesnom ekosystéme
- úprava poľovníckej legislatívy v oblasti manažmentu zveri (prikrmovanie,...)
- nadviazanie manažmentu raticovej zveri na manažment populácií veľkých šeliem

Cieľ 4

Doriešiť problematiku tzv. bielych plôch

- Do roku 2030 legislatívne, metodicky a prakticky vyriešiť daný problém

Východiskový stav:

- na Slovensku je 300 tis. ha tzv. bielych plôch, t.j. 13% lesov (NIML SR, 2017)
- biele plochy sú zdrojom právnej neistoty (manažment krajiny, pôvod dreva, ..)
- biele plochy môžu prispievať k viazaniu uhlíka, biodiverzite aj ekonomike

Strategické smerovanie možných riešení:

- úprava legislatívy bielych plôch
- vypracovanie metodiky komplexnej inventarizácie a funkčnej typizácie BP
- motivačné nástroje žiaduceho využívania BP (lesníctvo, agrolesníctvo, biodiverzita)

Ďakujem za pozornosť.

LESY PRE SPOLOČNOSŤ
Národný lesnícky program Slovenskej republiky
2022 – 2030

